

Aanvullend advies concentratie artikel 2:20 BW procedures

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een functionele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

De minister voor Rechtsbescherming
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 9 september 2020

Inhoud van de brief

Geachte heer Dekker,

Naar aanleiding van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen¹ en het wetsvoorstel bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties² heeft u op 14 juli 2020 de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') verzocht om aanvullend advies uit te brengen over de wenselijkheid van concentratie van zaken ex artikel 20 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ('BW')³ bij de rechtbank Midden-Nederland.

Over het wetsvoorstel bestuurlijk verbod rechtspersonen en het wetsvoorstel tot verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen heeft de Raad op 2 mei 2018⁴ en 11 maart 2019⁵ advies uitgebracht.

¹ [Kamerstukken 35.366](#).

² [Kamerstukken 35.079](#).

³ Artikel 2:20 BW luidt:

1. Een rechtspersoon waarvan de werkzaamheid in strijd is met de openbare orde, wordt door de rechtbank op verzoek van het openbaar ministerie verboden verklaard en ontbonden.
2. Een rechtspersoon waarvan het doel in strijd is met de openbare orde, wordt door de rechtbank op verzoek van het openbaar ministerie ontbonden. Alvorens de ontbinding uit te spreken kan de rechtbank de rechtspersoon in de gelegenheid stellen binnen een door haar te bepalen termijn zijn doel zodanig te wijzigen dat het niet meer in strijd is met de openbare orde.
3. Een rechtspersoon vermeld in de lijst, bedoeld in artikel 2, derde lid, van Verordening (EG) nr. 2580/2001 van de Raad van 27 december 2001 (PbEG L 344), in Bijlage I van Verordening (EG) nr. 881/2002 van de Raad van 27 mei 2002 (PbEG L 139) of is vermeld en met een ster aangemerkt in de Bijlage bij het Gemeenschappelijk Standpunt nr. 2001/931 van de Raad van 27 december 2001 (PbEG L 344) is van rechtswege verboden en niet bevoegd tot het verrichten van rechtshandelingen.'

⁴ Raad voor de rechtspraak, [Advies initiatiefwetsvoorstel bestuurlijk verbod rechtspersonen](#), 2 mei 2018, 2018/11.

⁵ Raad voor de rechtspraak, [Advies wetsvoorstel aanpassing Boek 2 BW ter verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen](#), 11 maart 2019, 2019/11.

HET VOORSTEL

Bij de voorbereiding van het wetsvoorstel tot verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen en van het wetsvoorstel bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties zijn verschillende procedurele voorstellen gedaan ter verbetering en versnelling van de procedure ex artikel 2:20 BW. De behandeling van deze wetsvoorstellen in de Kamer vormt aanleiding om de wenselijkheid van één van de in dat kader genoemde opties nader te bezien, te weten de concentratie van rechtsmacht.

Deze mogelijkheid is in het advies van de Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie van 17 april 2018 geopperd 'ter bevordering van specialisatie, snelheid en eenheid in de wetstoepassing'.⁶ Voorgesteld wordt om de procedures ex artikel 2:20 BW te concentreren bij de rechtbank Midden-Nederland, omdat daar al procedures gericht tegen buitenlandse corporaties ex artikel 10:122 BW zijn geconcentreerd.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.⁷

ADVIES

Dit advies beperkt zich tot de beantwoording van de volgende vragen:

1. Is concentratie van artikel 2:20 BW-zaken bij één rechtbank wenselijk?
2. Zo ja, is het wenselijk om deze zaken te concentreren bij de rechtbank Midden-Nederland?

Ad 1

Voorstellen tot wettelijke concentratie van rechtsmacht bij één of meer gerechten worden getoetst aan de hand van de criteria die zijn geformuleerd in het door de Raad voor de rechtspraak in samenspraak met de gerechten op 21 september 2011 vastgestelde 'Toetsingskader wettelijke concentratie'.⁸ In het 'Toetsingskader wettelijke concentratie' is opgenomen dat rechterlijke concentratie wenselijk is in het geval:

1: de behandeling van een categorie zaken bijzondere rechterlijke expertise vereist

en

2a: zich jaarlijks een beperkt aantal zaken van deze categorie aandient

⁶ Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht van de Nederlandse Orde van Advocaten en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, [Advies Consultatiewetsvoorstel Wet bestuurlijk verbod rechtspersonen](#), 17 april 2018, p. 7.

⁷ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

⁸ Raad voor de rechtspraak, [Toetsingskader wettelijke concentratie](#), 21 september 2011, p. 3.

of

2b: gewenst is in verband met aansluiting bij ketenpartners

of

2c: om redenen van een gezonde bedrijfsvoering.

Wettelijke concentratie van rechterlijke competenties heeft ingrijpende gevolgen voor de rechtspleging. Justitiabelen en ketenpartners kunnen hun geschil nog maar bij één of een beperkt aantal gerechten aanbrengen en binnen de rechtspraak vindt een verschuiving van werkzaamheden plaats. Derhalve is het van belang dat aan de keuze voor wettelijke concentratie heldere criteria ten grondslag liggen.

Naar verwachting gaat het hier om minder dan 10 zaken per jaar. Op zichzelf is enkel een gering aantal zaken niet voldoende aanleiding om een zaakspakket bij één rechtbank te concentreren. Bij minder dan 10 zaken zal nadrukkelijker de vraag moeten worden gesteld of concentratie meerwaarde biedt en of wel specialistische kennis op een bepaald gebied kan worden opgebouwd.

Daarbij is voorts relevant de vraag of bijzondere rechterlijke expertise vereist is. Van een bijzondere rechterlijke expertise is sprake als de hoogwaardige behandeling van een categorie zaken kennis van specifieke wetgeving of ervaring met de behandeling van een bepaalde categorie zaken vereist waarvoor meer dan gemiddelde rechterlijke kennis nodig is. Om de betreffende categorie van zaken te behandelen moeten bijvoorbeeld aanvullende cursussen worden gevolgd of is ruime ervaring met de betreffende categorie van zaken nodig.

In dit geval wordt voor de artikel 2:20 BW-zaken onvoldoende aanleiding gezien om aan te nemen dat bijzondere expertise nodig is. Op landelijk niveau zijn er bovendien genoeg mogelijkheden om in dergelijke zaken te overleggen en vervolgens deze zaken af te doen.

Ook bestaat er onvoldoende aanleiding om aan te nemen dat concentratie van deze zaken bij één rechtbank een aanzienlijke versnelling in het proces zou opleveren. Juist omdat het hier meestal om complexe zaken gaat, heeft verspreiding over meerdere gerechten de voorkeur. De zaken zullen dan minder snel opstapelen bij één gerecht en dat kan juist zorgen voor een snellere procedure.⁹

Tot slot wordt opgemerkt dat de argumenten waarmee in een eerder stadium concentratie werd gevraagd voor artikel 10:122 BW niet onverkort van toepassing zijn voor concentratie van artikel 2:20 BW-procedures.

⁹ Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen heeft de regering zich eveneens op het standpunt gesteld dat concentratie van deze zaken niet direct tot versnelling leidt. Op de vraag van de leden van Groen Links naar het oordeel van de regering over de mogelijkheden om verzoeken tot verbodenverklaringen te concentreren bij één rechtbank luidde het antwoord van de regering: 'Voor de concentratie van rechtsmacht geldt dat dit naar mijn oordeel niet direct zou leiden tot de door de leden bepleitte aanzienlijke versnelling' (zie Nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel tot verruiming van de mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen ([35 366, nr 6](#))).

Gelet op al het vorenstaande wordt concentratie van deze zaken bij één rechtbank niet wenselijk geacht. De tweede vraag behoeft derhalve geen beantwoording meer.

WERKLAST

De Raad verwacht geen extra werklast als gevolg van het voorstel tot concentratie.

CONCLUSIE

De voorgestelde concentratie van procedures ex artikel 2:20 BW wordt niet wenselijk geacht.

Hoogachtend,

mr. A.A.E. Dorsman
Lid Raad voor de rechtspraak